

TÜRKİYE'DE YETİŞKİN VE YAŞAM BOYU EĞİTİMİNE YÖNELİK LİSANS PROGRAMI ÖNERİSİ

Mustafa Koç

Sait Taş

Hasan Hüseyin Özkan

Ebru Yılmaz

Süleyman Demirel Üniversitesi

ÖZET

Son yıllarda yurt dışındaki üniversitelerde bilim ve sosyal alanlardaki gelişmelere paralel olarak yeni lisans eğitim programları açılmaya başlanmıştır. Ülkemizde de var olan ve açılması planlanan yeni eğitim fakültelerinde bu programlara yer verilmesi önerilmektedir. Bu bildiri bu programlardan birisi olan ve Türkiye'de henüz bulunmayan Yetişkin Eğitimi veya Yaşam Boyu Eğitim alanında lisans düzeyinde uygulanabilecek program önerisi sunulmaktadır. Önerilen programın kavramsal tanımı, ilgili literatür, programın akademik gerekçeleri ve amaçları, yurtiçi ve yurtdışındaki benzer programlar, mezunlar için olası istihdam alanları, programda yer alabilecek dersler ve toplam kredi yükleri hakkında bilgi verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eğitimi, Andragoji, Yaşam boyu öğrenim, Halk eğitimi, Lisans program önerisi

AN UNDERGRADUATE PROGRAM PROPOSAL FOR ADULT AND LIFELONG EDUCATION IN TURKEY

ABSTRACT

In recent years, new educational programs have been established abroad in accordance to contemporary developments in science and social areas. To catch

up with this movement, educational authorities in Turkey have been suggested that these programs should be set up in both present and prospective colleges of education in this country as well. Hence, this paper proposes a new undergraduate program in the field of adult and lifelong education in Turkey. It initially discusses the meaning of adult education and lifelong learning within the related literature and then presents the rationale for and objectives of the program, exemplary programs abroad, potential job positions for graduates, and prospective program of study including courses with credit information.

Keywords: Adult education, Andragogy, Lifelong learning, Public education, Undergraduate program proposal

Yetişkin Eğitimi ve Yaşam Boyu Öğrenme

Yetişkin eğitimi (adult education) kavramının sözlük anlamı eğitim isminin ön tamamlayıcısı olan yetişkin kelimesi tarafından şekillenmektedir. Yetişkin birçok kültürde farklı şekillerde yorumlansa da, bireyin ergenlik (puberty) ile başlayan biyolojik, psikolojik, sosyal ve legal bakımdan olgunluk düzeyine ulaştığı yaşam dönemi olarak bilinmektedir (Smith, 1996a). Knowles (1980) yetişkini kendi yaşamından sorumlu olduğunu algılamış ve bu doğrultuda sosyal rol ve davranışlar sergilemeyi benimsemiş bir birey olarak tanımlamaktadır (akt: Ültanır ve Ültanır, 2005). Bu dönem genellikle 17–18 yaşlarında başlayıp bireyin ölümüne kadar olan süreci kapsamaktadır. Öyleyse, yetişkin eğitimi genel olarak; kendilerini yaş ve sosyal rol bakımından yetişkin olarak gören ve kendi hayatından sorumlu olduğunun bilincinde olan bireylerin mesleki veya güncel hayatlarındaki ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda bilgi ve beceri kazandırma süreci olarak tanımlanabilir (Merriam & Brockett, 1997). İlgili literatür incelendiğinde, yetişkin eğitim uygulamalarının yetiştirme (training) ve geliştirme (development) kavramlarıyla ilişkilendirildiği ve çoğunlukla işyerleri, orta ve yüksek eğitim düzeyindeki sürekli eğitim uygulamaları (continuing education), açık öğretim kurumları, mesleki eğitim kursları ve halk eğitim merkezleri gibi formal olmayan (non-formal) eğitim ortamlarında gerçekleştirildiği görülmektedir.

Eğitim tarihinde çocuk eğitimi bilimi olarak bilinen ve kimi zaman eğitim anlamında da kullanılan *pedagoji* kavramından ayırştırmak amacıyla, yetişkinlere yönelik ğretim sanatıyla ilgilenen bilim dalına *andragoji* denilmektedir (Jarvis, 1987; Knowles, 1984). Bu terim ilk kez 1833 yılında Alman eğitimci Alexander Kapp tarafından, Plato'nun eğitim prensiplerinden hareketle yaşam boyu öğrenme ihtiyacını vurguladığı kitabında kullanılmıştır. Ona göre bu terim yetişkinlere yönelik eğitim uygulamalarını kapsar. O tarihten günümüze kadar bu terim farklı zaman ve meknlerde yeniden yorumlanarak farklı anlamlar kazansa da, Reischmann'a (2004) göre andragoji; çoğu ülkede yetişkinlerin yaşam boyu eğitimlerine yönelik teorik ve pratik uygulamaları inceleyen akademik disiplin olarak tanımlanmaktadır. Knowles (1984) yetişkin öğrencilerin yaş ve gelişim karakteristiklerinden hareketle andragojinin aşağıda belirtilen beş temel ilkeye dayandığını vurgular:

1. Kendini algılama: Yetişkin bağımlı kişilikten kendi kendini yönetebilen kişiliğe geçmiş bireydir. Öğretmen merkezli öğretimden yerine öğrenen merkezli bireysel öğrenme vurgulanmalı.
2. Deneyim: Yetişkinler yaşadıkları deneyimlerini öğrenmelerinde kaynak olarak kullanırlar.
3. ğrenmeye hazır olma: Yetişkinler hayatlarındaki sosyal rollerini geliştirmek için ihtiyaçları olan bilgi ve becerileri öğrenmek isterler.
4. ğrenme yönelimi: Yetişkinler bilgi aktarımı ağırlıklı konu-merkezli ğretim programı yerine öğrenen ve problem-merkezli öğretime tercih ederler.
5. Motivasyon: Yetişkinler ğrenmeye karşı içsel motivasyona/güdülenmeye sahiptirler.

Dünyanın birçok yerinde zorunlu eğitimin üst sınırının 14-16 yaşlar olduğu düşünüldüğünde, yetişkin eğitimini zorunlu eğitimin tamamlanmasından sonra başlayan bir süreç olarak değerlendirebiliriz. Bunun yanında, herhangi bir sebepten dolayı örgün eğitim almamış veya yarıda bırakmış bireylerin sonradan

tamamladıkları açık ilköğretim ve lise programlarında yetişkin eğitimi kapsamında değerlendirilebilir. Yetişkin eğitimi, belli bir plan ve programa bağlı kalmaksızın yaşam içinde kendiliğinden informal bir şekilde olacağı gibi, bir eğitim kurumu tarafından önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde formal veya non-formal bir şekilde de gerçekleştirilebilir. Ayrıca, yetişkin eğitiminin büyük bir bölümü yaygın eğitim kapsamında gerçekleşirken, örgün eğitimin son kademeleri de (üniversite gibi) yetişkin eğitimi olarak düşünülebilir. Dünyadaki uygulamalar incelendiğinde, yetişkin eğitiminin, çoğunlukla herhangi bir eğitim kurumunun halka yönelik düzenlediği yaygın eğitim ile kamu ve özel sektörde çalışan personeli geliştirmeye yönelik hizmet-içi eğitim faaliyetlerinden oluştuğu görülmektedir (Ültanır & Ültanır, 2005). Türkiye’de devlet tarafından sağlanan yaygın eğitim bünyesindeki yetişkin eğitiminin büyük bir bölümü Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı Halk Eğitim Merkezleri tarafından yürütülmektedir. Bu merkezlerde 14 yaşından büyük çoğu yetişkin bireylere temel okuma-yazma, meslek ve genel kültür kursları verilmektedir. 2007–2008 öğretim yılında, Türkiye genelinde toplam 19.287 öğretmen ve usta öğreticilerle 141.224 adet kurs verilmiş ve bu kurslardan 2.271.057 öğrenci yararlanmıştır (MEB, 2008).

Yetişkin eğitimi kavramı son yıllarda *sürekli eğitim* (continuing education) ve *yaşam boyu eğitim / yaşam boyu öğrenme* (lifelong education / lifelong learning) kavramlarıyla bağlantılı olarak kullanıldığı görülür. Yaşam boyu eğitim kavramı, yetişkin eğitimi konteksti içinde gelişmiş ve il kez 1929’da Basil Yeaxlee tarafından, eğitimin hayat boyu devam eden bir süreç olduğunu açıkladığı konuşmasında kullanılmıştır (Field, 2006; Smith, 1996b). Kavram adından da anlaşılacağı üzere, öğrenmenin veya eğitimin belli bir zaman (yaş) veya mekanla (okul) sınırlı olamayacağını, doğumdan ölüme kadar devam edeceğini vurgular. Küreselleşen dünyada insanların bilgi ve beceri birikimlerini sürekli yenilemeleri gerektiğini ve bunu başarmanın yolunun da yaşam boyu eğitimden geçtiğini açıklar. Süreç olarak düşünüldüğünde, yaşam boyu eğitim (zorunlu eğitim dışında) yetişkin eğitimi ile benzer anlam, amaç ve işlevleri kapsadığı görülür.

Her iki kavramın ortaya çıkma gerekçeleri de aşağı yukarı aynıdır. Dolayısıyla, çoğu kaynaklarda birlikte veya birbiri yerine kullanılmaktadırlar.

Son yıllarda oldukça popülerleşmiş ve hatta kimi zaman slogan haline gelmiş yaşam boyu öğrenme kavramı, çoğu ülkelerin kalkınma planlarında, stratejik planlarında ve geleceğe yönelik politikalarında üzerinde önemle durulan bir husus olmuştur. Örneğin, Avrupa Birliği (AB) 1996 yılını yaşam boyu öğrenim yılı ilan etmiş, üye ve aday ülkelerle müzakereler yapılarak stratejiler ve projeler geliştirilmiş ve 2000 yılında önceden yapılan çalışmaları raporlayan ve ileriye donuk on yıllık hedefleri içeren yaşam boyu öğrenme memorandumunu yayımlamıştır (Akbaş & Özdemir, 2002). Benzer şekilde, İngiltere hükümeti 1997 yılında tarihinde ilk kez hayat boyu eğitim alanında bakanlık kurmuş ve akabinde 1998'de yetişkinlerdeki öğrenmeye karşı rağbeti artırmak ve onlara yönelik eğitim olanaklarını iyileştirmek amacıyla politikaların geliştirilmesinden sorumlu bir danışma komisyonu oluşturmuştur (Field, 2006). Sonuçta, gerek AB'nin gerekse diğer ülkelerin yaşam boyu eğitim politikalarıyla hedefledikleri bazı temel amaçları özetlemek gerekirse:

1. Birey, toplum, eğitim, ekonomi ve istihdam gibi kurumlar arasında bağlantılar kurarak eşgüdüm ve işbirliği içerisinde çalışmalarını,
2. Zorunlu eğitim sürecinde, öğrencilere kendi kendine öğrenme stratejileri kazandırılarak hayatın her aşamasında bilgi ve beceri edinmelerini,
3. Eğitim olanaklarından yeterli yararlanamamış bireylere sürekli eğitim faaliyetleri sunularak toplum ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikleri kazanmalarını,
4. Yaş, cinsiyet ve sınıf ayrımı yapılmaksızın bütün bireylerin güncel bilgiye ulaşımını kolaylaştıracak bilgi ve iletişim teknolojilerinden yeterince faydalanabilmelerini,
5. İleri iletişim teknolojileri sayesinde (Internet, hypermedia, vb.) zaman ve mekanla sınırlı olmayan alternatif eğitim ortamları ve fırsatları (uzaktan eğitim) oluşturarak bütün bireylerin eğitim alabilmelerini,

6. Bireysel kabiliyetlerin tevsik edilmesi, insan kaynaklarının geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve toplumdaki bireylerin öğrenmeye karşı sürekli güdülenmeleri sağlanmalıdır (Akbaş & Özdemir, 2002; Field, 2006).

İlgili Alanda Lisans Programı İhtiyacı

Yukarda verilen literatürden anlaşılacağı üzere, günümüz enformasyon ve küresel dünyasında öğrenme artık sadece belli bir yer ve zamanda (örn: örgün eğitim kurumlarında) gerçekleşen değil yaşam boyunca devam eden bir süreç haline almıştır (Fischer, 2000). Hızla gelişmekte olan bilgi ve teknoloji insanların öğrenme ihtiyaçlarını ve öğrenme şekillerini etkilemiştir. Üretim ekonomisinden bilgi ekonomisine geçiş geleneksel eğitim faaliyetlerinin yetersiz olduğunu göstermiştir (Field, 2006). Çocukluk dönemlerinde örgün eğitim kurumlarından kazanılan bilgi ve beceriler belli bir süre sonra demode olmakta ve çağın hayat ve iş şartlarına ve standartlarına uyumda yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla, örgün eğitimi tamamlamış veya yarıda bırakmış yetişkin bireylerin yeni bilgiler ve niteliklerle kendilerini sürekli yetiştirme ve geliştirme ihtiyaçları doğmuştur. Bu ihtiyaçlar genellikle kişisel gelişim ve yaygın eğitim yoluyla veya kamu kurumlarında ve özel sektörde hizmet-içi eğitim yoluyla giderilmektedir. Fakat buralarda verilen eğitimin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirmesinde görevli personel genellikle ilk ve orta öğretim (7–18 yaş) düzeyine yönelik öğretim tasarlamak için eğitilmişlerdir. Halbuki, yetişkin insanların öğrenme ilgi ve ihtiyaçları çocuklardan farklı olabilmektedir.

Ültanır ve Ültanır (2005) bir halk eğitim merkezi müdürü ile yaptıkları görüşmede, bu merkezlerdeki öğretmenlerin ilköğretim ve lise gibi okullardan veya kursla ilgili firma ve işyerlerindeki çalışan personelden (mühendis, usta, vb.) ders ücreti karşılığı görevlendirildiği ve bu kişilerin andragoji konusunda eğitilmediklerini tespit etmiştir. Dolayısıyla, Türkiye’de yetişkinlerin gereksinimlerine ve özelliklerine cevap verebilecek daha etkili ve verimli öğretim aktivitelerini düzenleyebilecek uzman eğitimcilerin yetiştirileceği lisans eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Diğer taraftan, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 12-13 Ağustos 2008 tarihli genel kurul toplantısında yeni eğitim fakülteleri açma taleplerine ilişkin Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesi'nin tekliflerini görüşmüştür. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, yurtdışındaki eğitim fakültelerinin eğitim programlarının yapılanmalarını da göz önüne alarak, yeni açılacak eğitim fakültelerinin bünyesinde: (a) yetişkin eğitimi (yasam boyu eğitim), (b) bilgisayar ve eğitim teknolojileri, (c) özel eğitim, (d) güzel sanatlar eğitimi, (e) yabancı diller eğitimi, (f) okul öncesi eğitim ve (g) rehberlik ve psikolojik danışmanlık programlarının bulunması önerilmektedir.

Lisans Program Önerisi

Bu bildirin yazarları yukarıda bahsedilen ihtiyaçlar doğrultusunda hizmet edebilecek “Yetişkin ve Yasam Boyu Eğitimi” adında dört yıllık bir lisans program önerisi hazırlamışlardır. Programın temel hedefleri:

1. Yetişkin eğitimi literatürü, tarihsel gelişimi, felsefi, psikolojik ve sosyal temelleri, kullanılan eğitim model ve ilkeleri gibi konularda bilgi ve becerilere sahip,
2. Yetişkin insanların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek öğretim programları tasarlayabilen, yürütebilen, yönetebilen ve değerlendirebilen,
3. Yetişkin toplumunun özelliklerini tanımada, etkili iletişim kurmada, halkla ilişkiler konusunda yeterli bilgi ve becerilere sahip,
4. Yaşadığı sosyal çevrenin sorunlarını ve ihtiyaçları analiz edebilen ve bunlara yönelik eğitim programları geliştirip uygulayabilecek,
5. Güncel teknoloji ve medya araçlarının yetişkin ve yaşam boyu eğitimini zenginleştirebilecek şekilde kullanılmasını sağlayabilecek,
6. Yetişkinlere yönelik eğitim faaliyetlerini alandaki yeni bulgu ve yaklaşımlar doğrultusunda güncelleyerek etkililiklerini artıracak eğitimciler yetiştirmektir.

Ülkemizde, önerilen programın lisans eğitimi boyutunda bir örneği henüz bulunmamaktadır. Fakat lisansüstü düzeyde birkaç program mevcuttur. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalında Halk Eğitimi alanında yüksek lisans ve doktora eğitimi ile Yetişkin Eğitimi alanında tezsiz yüksek lisans eğitimi ve Boğaziçi Üniversitesinde Yetişkin Eğitimi yüksek lisans programı bulunmaktadır.

Yurtdışında ise; Avustralya'da University of Technology Sydney, Queensland University of Technology ve University of Canberra; Kanada'da University of Regina, University of the Fraser Valley ve Brock University; İngiltere'de University of Glasgow, University of Edinburgh ve University of Dundee; Amerika'da University of Wisconsin-Milwaukee ve University of Minnesota gibi üniversitelerin eğitim fakültelerinde Yetişkin Eğitimi (Bachelor of Adult Education), Yetişkin Eğitimi ve Öğretimi (Bachelor of Adult Education and Training), Halk Eğitimi/Gelişimi (Bachelor of Community Education/Development), İnsan Kaynaklarını Geliştirme (Human Resource Development) adları altında lisans eğitimi verilmektedir. Ayrıca, Yetişkin ve Sürekli Eğitim (Adult and Continuing Education) alanında özellikle Amerika'da çok sayıda lisansüstü ve sertifika programları bulunmaktadır.

Yurtdışındaki programlarda genel amaç bu öneride de olduğu gibi yetişkin bireylere yönelik eğitim programı tasarlama ve uygulama konusunda uzman eğitimciler yetiştirilmesidir. Programlarda vurgulanan temalar genellikle halk eğitimi, yaşam boyu öğrenme, insan kaynaklarını geliştirme, kişisel gelişim, toplumsal gelişme, yetişkinlerde okuma-yazma ve problem çözme becerilerinin geliştirilmesi, çevre eğitimi ve meslek eğitimi gibi konulardan oluşmaktadır.

Yurtdışındaki örneklerde mezunlar halk kolejlerinde, kamu ve özel sektörün sunduğu yaygın eğitimde (hizmet-içi eğitim gibi) ve il milli eğitim müdürlükleri bünyesinde bulunan yetişkin eğitimi birimlerinde (halk eğitim merkezleri gibi) yetişkin insanların yaşam boyu öğrenim ihtiyaçlarını gidermeye yönelik eğitim

hizmeti sunulmasında yetiştirici/öğretici (trainer), halk eğitimi uzmanı (community education officer), insan kaynakları geliştiricisi (human resource developer), yetişkin ve işyeri eğitimcisi (adult and workplace educator), teknik ve ileri eğitim öğretmeni (technical and further education teacher) gibi görevlerde istihdam edilmektedirler.

Yazarlar yurtiçi ve yurtdışındaki örnekleri inceleyerek, ülkemizin kısa ve uzun vadeli ihtiyaçlarını değerlendirerek bu program önerisini tasarlamışlardır. Programın diğer eğitim programlarında olduğu gibi teorik ve uygulamalı derslerden oluşması düşünülmüş ve programda bulunacak derslerin seçiminde bir öğretmende bulunması gereken genel kültür ve yetenek, alan bilgisi ve meslek bilgisi gibi nitelikleri kazandırılması göz önünde bulundurulmuştur. Bu amaçla dört yıllık ders programı taslağı oluşturulmuştur. Tablo 1 önerilen dersleri ve kredi yüklerini göstermektedir. Taslak program 104 saati teorik ve 48 saati uygulama olmak üzere toplam 152 saat ve 128 krediden oluşmaktadır. Staj derslerinin uygulama saatleri İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Yerel Yönetim, Üniversite ve diğer kamu ve özel kurumlarla işbirliğine gidilerek programa uygun organ ve yaygın eğitim ortamlarında yapılması öngörülmektedir. Programdan mezun olanların “Yaşam Boyu Eğitim Öğretmeni” unvanı ile aşağıda belirtilen yerlerde istihdam edilebilecekleri düşünülmektedir:

1. Halk eğitim merkezlerinde
2. Çıraklık eğitim merkezleri
3. Açık öğretim kurumlarında (ilk ve orta öğretim)
4. Yaygın eğitim veren kuruluşlar (belediyeler, sendikalar, dernekler, vb.)
5. Kamu ve özel kuruluşların hizmet-içi eğitim birimlerinde
6. Sürekli ve yaşam-boyu öğrenme merkezleri (üniversiteler)
7. Dershanelerde (ehliyet, yabancı dil, KPSS kursları)
8. Huzur evlerinde eğitimci personel
9. Cezaevlerinde eğitici personel
10. Halk kütüphanelerinde

Tablo 1: Taslak programdaki derslerin yıllara ve dönemlere göre dağılımı

BİRİNCİ YIL												
I. Yarıyıl						II. Yarıyıl						
Dersin Adı	T	U	K			Dersin Adı	T	U	K			
Temel Matematik I	2	2	3			Temel Matematik II	2	2	3			
Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2			Türkçe II: Sözlü anlatım	2	0	2			
Eğit. Bilişim Teknolojileri I	2	2	3			Eğitim Psikolojisi	3	0	3			
Atatürk İlk. Ve İnk. Tar. I	2	0	2			Eğit. Bilişim Teknolojileri II	2	2	3			
Yabancı Dil I (İngilizce)	3	0	3			Atatürk İlk. ve İnk. Tar. II	2	0	2			
Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3			Yabancı Dil II (İngilizce)	3	0	3			
Üniversite Yaşamına Giriş	1	0	1			Toplumbilimine Giriş	2	0	2			
Toplam Kredi	17					Toplam Kredi	18					
İKİNCİ YIL												
III. Yarıyıl						IV. Yarıyıl						
Dersin Adı	T	U	K			Dersin Adı	T	U	K			
Yaşam Boyu Eğit. Temelleri	3	0	3			Yetişkin Eğit. Prog. Geliş.	3	2	4			
Yetiş. Psikolojisi ve Öğrenme	3	0	3			Hizmet-içi Eğitim ve Uyg.	2	2	3			
Halk Eğitimi ve Uygulamaları	2	2	3			Tekn., Medya ve Sürekli Eğt	3	0	3			
Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	0	2			Sosyal Psikoloji	3	0	3			
Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3			Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3			
Özel Eğitim	2	0	2									
Toplam Kredi	16					Toplam Kredi	16					
ÜÇÜNCÜ YIL												
V. Yarıyıl						VI. Yarıyıl						
Dersin Adı	T	U	K			Dersin Adı	T	U	K			
Uzaktan Eğitim	2	0	2			Yaşam Boyu Eğt. İnternet Uyg.	2	2	3			
Yaşam Boyu Eğt. Denetimi	2	2	3			İnsan Kaynak. Geliş. Ve Yön.	2	2	3			
Sınıf Yönetimi	2	0	2			Toplum Hizmet Uygulamaları	1	2	2			
Sosyal ve Kültürel Değişme	2	0	2			Öğretim Materyalleri Tasarımı	2	2	3			
Özel Öğretim Yöntemleri	2	2	3			Türk Eğitim Sis. ve Okul Yön.	2	0	2			
Yaşam Boyu Eğitim Uyg.	1	4	3			Seç1: Grupla Çalışma Teknik.	2	2	3			
Seç1: Çevre Eğitimi	2	2	3			Seç2: Halkla İlişkiler	2	2	3			
Seç2: Sanat ve Estetik	2	2	3									
Toplam Kredi	18					Toplam Kredi	16					
DÖRDÜNCÜ YIL												
VII. Yarıyıl						VIII. Yarıyıl						
Dersin Adı	T	U	K			Dersin Adı	T	U	K			
Etkili İletişim	3	0	3			Yaşam Boyu Eğt. Değer.	3	0	3			
İnsan Hakları Ve Demokrasi	2	0	2			Rehberlik	3	0	3			
Bireyi Tanıma Teknikleri	2	0	2			Öğretmenlik Uygulaması	2	6	5			
Okul Deneyimi	1	4	3			Seç1: Bilgiye Ulaşma Yolları	2	2	3			
Seç1: Stratejik Planlama	2	2	3			Seç2: Karşılaştırmalı Eğitim	2	2	3			
Seç2: Anne Baba Eğitimi	2	2	3									
Toplam Kredi	13					Toplam Kredi	14					

Önerilen programın değerlendirilmesi için biçimlendirici (formative) ve düzey belirleyici (summative) yöntemlerin kullanılabilir. Bu bağlamda, programa katılacak öğrencilerin öğretimleri süresince yapılacak ölçme ve değerlendirme işlemleriyle (sınav, gözlem, mülakat vb.) hedeflere ulaşmak için kullanılan

müfredatın ve öğretme ve öğrenme faaliyetlerinin etkililiği tespit edilebilir. Ayrıca, programdan mezun olanların katılacakları merkezi sınavlardaki (örn: KPSS) performansları dikkate alınması ve mezunların takibi ile (anket, mülakat, vb.) elde edilecek geri bildirimler sayesinde değerlendirmeler yapılarak programın geliştirilmesi sağlanabilecektir.

Sonuç ve Beklentiler

Türkiye’de bu alanda ihtiyaç duyulan personeli yetiştirmeyi amaçlaması, yeni bir istihdam alanını oluşturması ve yaygın ve hizmet-içi eğitim bilinç ve kültürünün geliştirme potansiyeli önerilen programın avantajları olarak sayılabilir. Öte yandan, halihazırda bu alanda yetişmiş öğretim elemanı yetersizliği, Türkçe olarak basılı ders kaynakların yetersiz olması ve kamu ve özel sektörün mezunların istihdamına yönelik tutumları/dirençleri programın çözülmesi gereken sınırlılıkları olabilir. Sonuç olarak, bu bildiriye sunulan program sadece öneri niteliğinde taslak bir program olup eksikleri mevcuttur. Bildirinin yazarları bu taslağın ülkemizdeki konuyla ilgili program çalışmalarında bir başlangıç olabileceğini, bu alandaki akademik çalışmalara katkıda bulunabileceğini ve gerekli olan program geliştirme çalışmaları sonunda daha işlevsel bir programın oluşabileceğini umut etmektedirler.

Kaynakça

- Akbaş, O., & Özdemir, S. M. (2002). Avrupa birliğinde yaşam boyu öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/155-156/akbas.htm> (Erişim Tarihi: 03.02.2009).
- Field, J. (2006). Lifelong learning and the new educational order. Sterling, VA: Trentham Books.
- Fischer, G. (2000). Lifelong learning: More than training. *Journal of Interactive Learning Research*, 11(3), 265-294.
- Jarvis, P. (1987). *Twentieth century thinkers in adult education*. London: Routledge.
- Knowles, M. (1984). *Andragogy in action. Applying modern principles of adult*

- education*. San Francisco: Jossey Bass.
- Merriam, S. B., & Brockett, R. G. (1996). *The profession and practice of adult education*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2008). *Halk eğitimi merkezlerince açılan kurslar ve kursiyer sayısı*. http://cygm.meb.gov.tr/birimler/istatistik/hem/1_hem_2007-2008.pdf (Erişim Tarihi: 03.02.2009).
- Reischmann, J. (2004). *Andragogy, history, meaning, context, fuction*. <http://www.andragogy.net> (Erişim Tarihi: 03.02.2009).
- Smith, M. K. (1996a). *Adult education*. <http://www.infed.org/lifelonglearning/b-adedgn.htm> (Erişim Tarihi: 03.02.2009).
- Smith, M. K. (1996b). *Lifelong learning*. <http://www.infed.org/lifelonglearning/b-life.htm> (Erişim Tarihi: 03.02.2009).
- Ültanır, E., & Ültanır, G. (2005). Estonya, İngiltere ve Türkiye’de yetişkinler eğitiminde profesyonel standartlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-23.